

Nagu Naganos: veebruari ilm oli vaheldusrikas

Vähemalt veebruari ilmaga pole meil Jaapani ees midagi häbenenud. Nagu Naganoski, tuli lund, vihma, lörtsi, külma, udu, jäidet, tormi, äikesehoiatusi, sai suusatada ja ei saanud kah.

Esimene külmaperiood kestis täpselt maratonipäevani, siis keeras järsult sulale mitmeks päevaks.

Küünlapäeva (2. veebruar) kohta öeldakse, et siis hakkab talvel teine silm vett jooksuma.

Tänavu küll mitte, sest sel päeval registreeriti Mustvees tänavuse talve miinimumtemperatuuriks $-27,8^{\circ}\text{C}$. Teine väga külm öö oli vastu 7. veebruari, mil Tartu-Tõraverre ilmajaamas mõõdeti $-22,9^{\circ}\text{C}$, mis jäigi seal selle kuu madalaimaks näiduks.

Tavaliselt valitakse Tartu maratoni ajaks veebruari teine dekaad kui klimatoloogiliselt kõige külmem ja eeldatavasti ka lumerohkem periood.

Seekordne stardikuupäev — 8. veebruar — oli ülimalt hästi valitud. Just enne oli lund tulnud paras ports, Otepääl oli seda 30, Elva kandis 10—20 sentimeetrit.

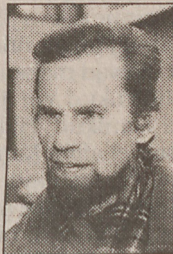
Veel hommikul oli Tõraveres $6,1^{\circ}$ külma, päeva ajal tõusis õhusoojus $+0,4$ kraadini, rada muutus raskeks. Toomas Savi sõnade järgi oli «tunne kui kaitsevää õppustel» (ilmselt mõeldi ellujäämise treeningut).

Õnneks ei olnud tänavu nii külm kui 8. veebruaril 1956. aastal, kui õhus oli $-33,2^{\circ}$ ja lumepinnal $-34,4^{\circ}$ või 1990. aastal, kui sooja oli $8-9^{\circ}\text{C}$.

Pärast maratoni hakkas lumi kiirelt kahanema, 12. kuupäevaks oli maa paljudes kohtades päris paljas.

Esimese dekaadi keskmiseks õhutemperatuuriks märgiti $-8,5^{\circ}$, mis on Tartumaal pikaajalisest keskmisest ehk normist $2,4^{\circ}$ külmem.

Kuu keskaega oli justnagu sügise kütperioodi algus mõnes linnajaos — üks päev sooja, teine päev külma jne.



AIN KALLIS

Teine dekaad oli normist juba 5° soojem ($-2,0^{\circ}$). 18. veebruari öösel näitas Tõraveres piiritusesamm $-20,0^{\circ}$, öhtul juba $+2,1^{\circ}$. Seega muutus õhk 18 tunniga $22,1^{\circ}$ võrra soojemaks. Järgmisel päeval tõusis õhusoojus kevadise $+7,6^{\circ}$ ni. Sel kuupäeval oli temperatuurikontrast Eestimaal üldse väga suur: $6,8^{\circ}$ Kärklas kuni $-24,4^{\circ}$ Narvas. Seega oli temperatuuri vahe kolmesaja kilomeetri peale üle 30° .

See näitab veel kord, kui raske on meie maal ilma ennustada — Eesti lääne- ja idaosas ilmastikus on mõnikord suurem erinevus kui Võru ja Moskva vahel.

Vabariigi aastapäeval ehk madisepäeval ehk vastlapäeval oli ilm hommikupoolel päikeseline, kuigi tuuline, temperatuur oli õnneks 0° lähedal.

Paraadil sai pille puhuda, pead paljastada, marssida, Tallinnas kergemini, Tartus kehvemini (libedad munakivid!). Ennustatud tuisk tuli alles õhtuks. Seega sai ka vastlaliugu lasta.

Sel aastal oli segadus vastlatega — mõned kalendrid olid selleks määranud 3. märtsi. Tõraveres tuli nii observatooriumi kui ilmajaama töötajail selgitada, et vastlapäev liigub vastavalt lihavõttepühadele, need aga omakorda vastavalt kuukalendri-le.

Oli ka üks pahane helistaja: «Miks ei ole vastlad seekord märtsis? Kas te arvate, et rahvas aastapäeval liugu lasteb?!»

Madisepäeval öeldakse pool lund veel taevas olevat. Veidi jäi seda üleval vähe-maks kuu viimasel päeval, kui maa sai kohati valgeks, suu-rem osa jäi aasta lõpuks.

Madisepäeva järgi ennustatakse ka suvist putukate hulka. Kuna õhtul tuiskas, siis peaks neidsamuseid ka suve lõpupoole jätkuma. Madisepäeval hakkavad «junnid lund vihkama», ütleb Palamuse vanasõna. Ilmselt tähendab see, et lumi hakkab sulama ja paljastab asulates heakorra puudused.

Veebruari viimane kaheksapäevak oli eriti soe. Lumi kadus vahepeal kõikjalt, ainult Pärnu ümbruses jäi maa valgeks. Temperatuur kõikus Tõraveres $+6,7^{\circ}$ kuni $-13,4$ kraadini, keskmiseks saadi aga $+1,3^{\circ}\text{C}$, mis ületab normi isegi $7,2^{\circ}$ võrra!

Kokkuvõtteks oli mõõdu-nud küünlakuu, vastlakuu, tuisukuu paljude aastate keskmisest soojem.

Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi agrometeoroloogia osakonna andmeil oli Eesti veebruari keskmine õhutemperatuur $-2,9^{\circ}$, seega ligi 4° üle normi.

Kõige soojem oli saartel, $-0,1 - -0,4^{\circ}\text{C}$, külmem paik oli Narva ($-5,4^{\circ}\text{C}$). Tartu-Tõraveres oli kuu keskmine $-3,4^{\circ}$ (norm $-6,3^{\circ}$).

Sademete hulgaks mõõdeti 46 mm, umbes 65% rohkem kui keskmiselt.

Päikest oli endiselt vähe näha, ainult 51 tundi, s.o. 19% võimalikust.

Rahule jääda võis veebruariga ka seetõttu, et kütet oleks pidanud kuluma kuu teisel poolel vähem.

Keskmiseid temperatuure küsivad pidevalt korteriühistute asjamehed, kes helistavad meteojaama, et saada andmeid ilmanäitajate kohta.

Kordame üle: november oli Tartu kandis $0,6^{\circ}$ soojem, detsember sama palju külmem, jaanuar $5,7^{\circ}$ ja veebruar 3° soojem «kui norm ette näeb».